

Вплив людини та її діяльності на екосистеми. Екологічна етика

Мета: розширити знання учнів про вплив людини та її діяльності на екосистеми; охарактеризувати етичне ставлення людини до тварин; розвивати логічне мислення, творчу активність учнів;; удосконалювати вміння застосовувати теоретичні знання на практиці; виховувати толерантність, доброзичливість, культуру спілкування; формувати екологічну культуру. усвідомити, що співпраця та відповідальність є важливими складовими захисту довкілля та прав людини.

Обладнання: підручник, мультимедійна презентація

Базові поняття та терміни: екологічна етика, гуманне ставлення до тварин

Хід уроку:

I. Організація класу

II. Актуалізація опорних знань

III. Мотивація навчальної діяльності

IV. Вивчення нового матеріалу

V. Узагальнення

Домашнє завдання

«Закінчити речення»

1. Сукупність особин виду, які тривалий час мешкають у певній частині його ареалу частково чи повністю ізольовано від інших подібних сукупностей особин цього ж виду називається ...
2. Сукупність взаємопов'язаних популяцій організмів, які взаємодіють між собою та з умовами середовища життя називається ...
3. До абіотичних чинників належать: ...
4. До середовищ життя живих організмів належать: ...
5. Перший трофічний рівень в ланцюзі живлення займають ...
6. До редуцентів належать: ...
7. Форма симбіозу, що спостерігається між термітами та джгутиковими, що живуть у їхньому кишечнику та здатні розщеплювати клітковину називається ...
8. Суперництво між особинами різних видів за життєво важливі ресурси – це ...
9. Переплітаючись, різні ланцюги живлення формують ...
10. Під час переходу з нижнього трофічного рівня на вищий живі організми запасують приблизно ... % енергії.

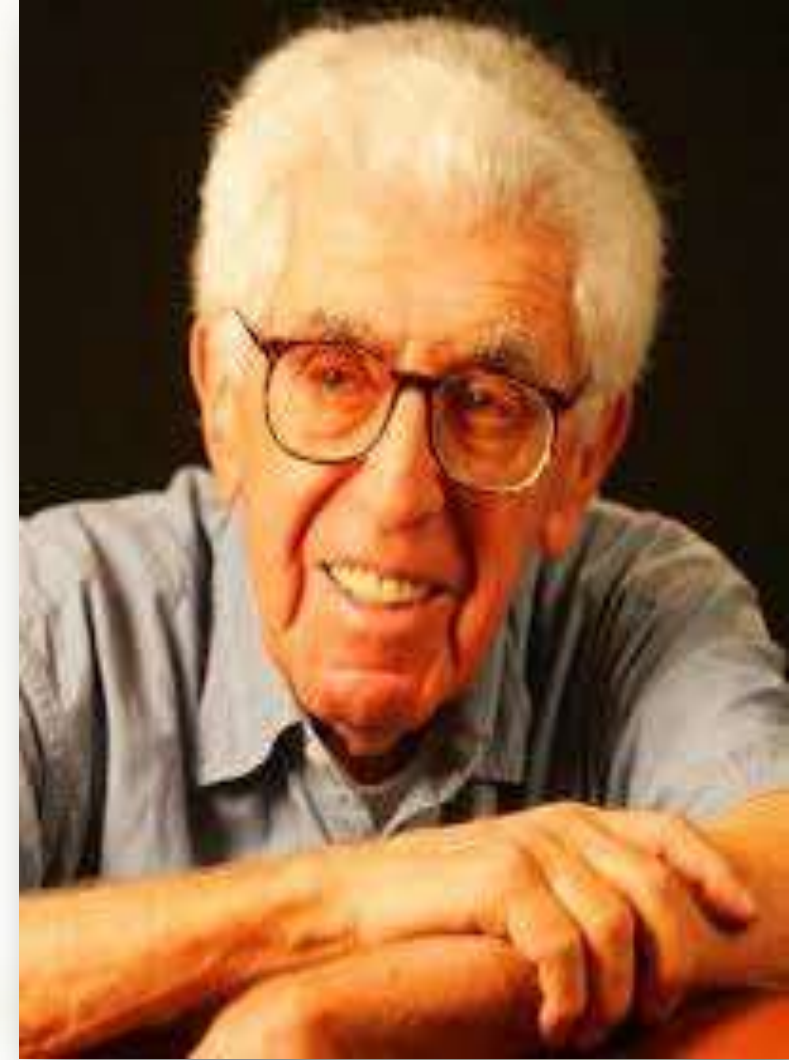
**Ми вже навчилися літати в повітрі, як
птахи. Ми вже навчилися плавати в морі, як
риби. Нам іще залишилося навчитися жити
на Землі, як люди.**

Бернард Шоу

Закони Б.Коммонера

Американський еколог Баррі Коммонер у 1974 р. проаналізував усі екологічні закони, звівши їх до чотирьох:

- **«усе пов'язане з усім»** — закон про екосистему та біосферу;
- **«усе повинно кудись діватися»** — закон про господарську діяльність людини;
- **«природа знає краще»** — закон про співпрацю, а не підкорення природи;
- **«ніщо не дається дарма», або «за все потрібно платити»** — загальний закон раціонального природокористування.

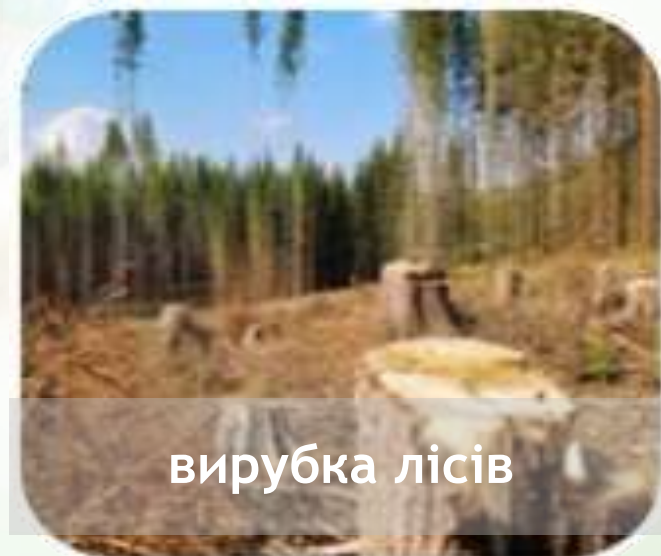
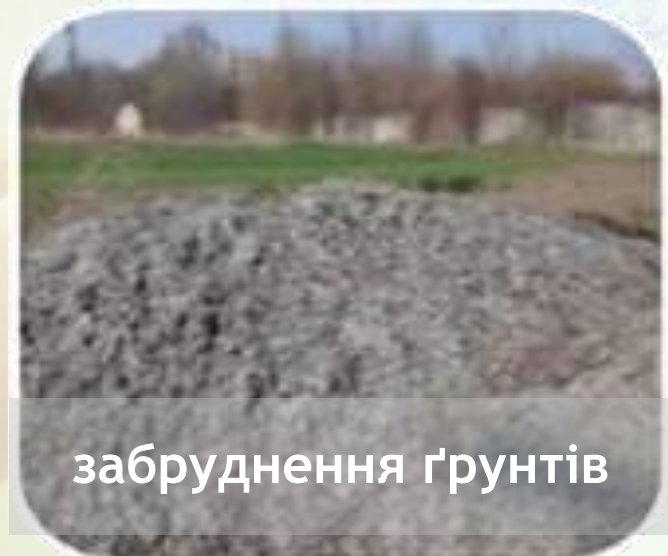
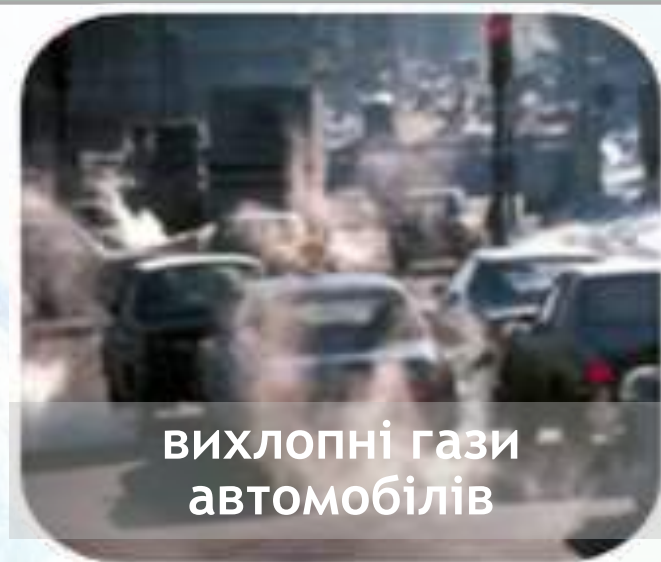

АНТРОПОГЕННІ ЧИННИКИ - сукупність впливів господарської діяльності людини на природу, що змінює стан середовища існування різних видів живих істот.

Основними напрямками негативного антропогенного впливу на організми є

Вплив людини на угруповання

Прямий

↓
полювання
на тварин

Непрямо́й

↓
зміна
ландшафту,
клімату

Позитивний

↓
створення
Заповідних
територій

Негативний

↓
вирубка лісів,
забруднення
водойм

Біосфера — це загально планетна оболонка, склад, будова й енергетика якої зумовлені минулою і сучасною діяльністю всієї сукупності живих організмів на Землі. Виникла близько 3,5 млрд років тому.

Біота — стала сукупність рослин, тварин, грибів та бактерій, що об'єднані спільною територією поширення. На відміну від біоценозу види, що входять до деякої біоти, можуть і не мати безпосередніх екологічних зв'язків.

Основні форми впливу діяльності людини на біосферу

Зміна структури
земної поверхні

The diagram features a light green background with two hands holding a small globe of the Earth in the left hand and a small tree in the right hand. Four arrows point from the title to the four text blocks below. The first arrow points to the globe, the second to the text 'Зміна складу біосфери', the third to the tree, and the fourth to the text 'Забруднення середовища'.

Зміна складу
біосфери

Зміни біоти

Забруднення
середовища

**Зміна структури
земної поверхні**
(розорювання степів,
вирубання лісів, меліорація,
створення штучних водойм)

**Зміна кругообігу і балансу
речовин в біосфері**
(добування корисних копалин,
створення відвалів, викиди
різних речовин у атмосферу
та водойми)

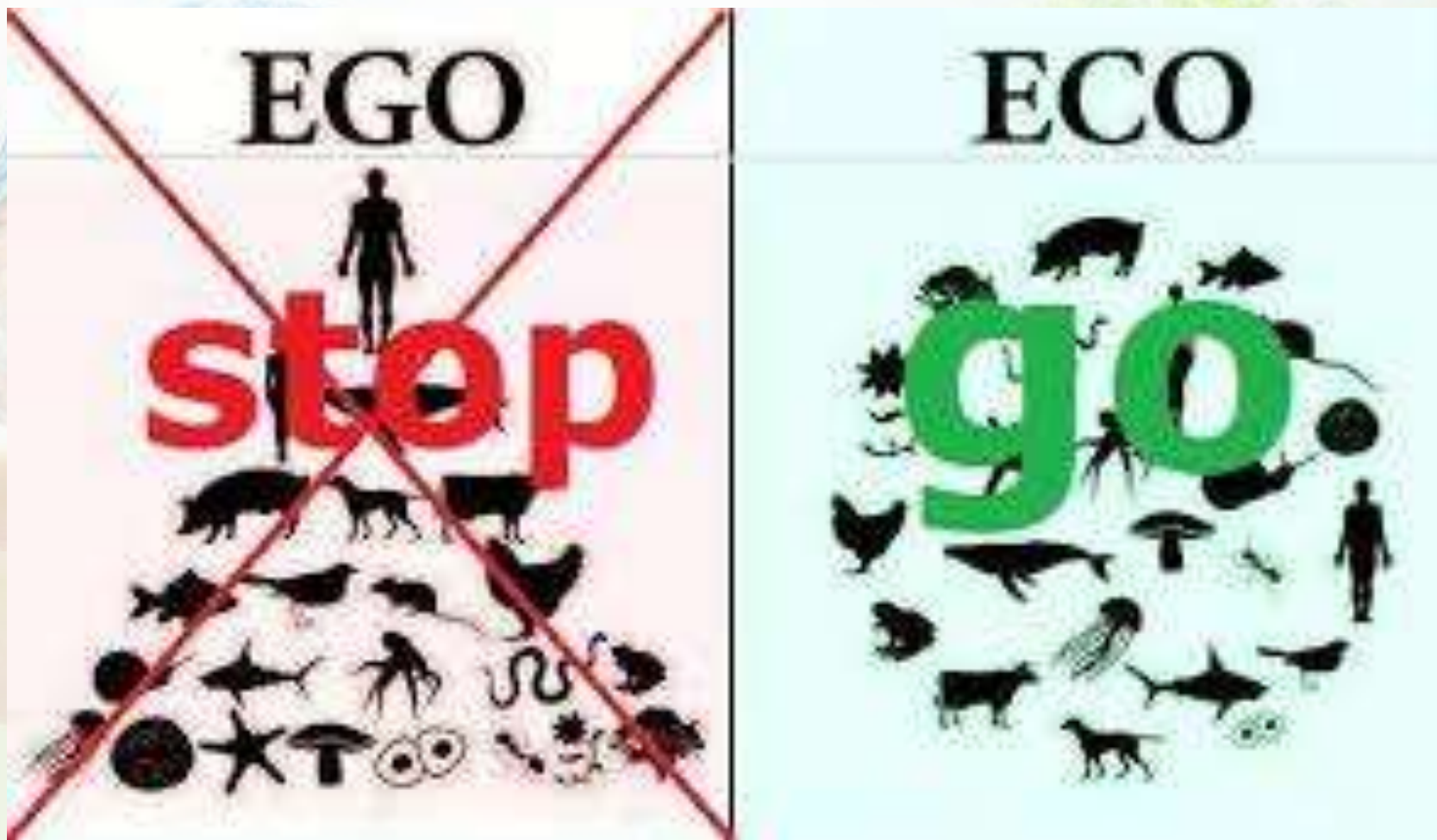
**Зміна теплового балансу
окремих регіонів земної кулі
і всієї планети**

Зміни в екосистемах
(знищення деяких видів,
руйнування їх природних місць
існування, створення нових
порід тварин і сортів рослин,
переміщення тварин і рослин
на нові місця існування)

Екологічна етика - це вчення про моральні стосунки людини з природою, що засновані на розумінні рівноправності та рівноцінності всього живого

Основні принципи етики живої природи

1. **Поважай дику природу як святий простір. Невикористання дикої природи — благо**
2. **Поважай дике життя як священне. Існування дикої природи, її видів, еволюційних та екологічних процесів добре саме по собі**
3. **Поважай волю, автономію, незалежність, природні права дикої природи та її видів**
4. **Заповідай якнайбільше ділянок живої природи**
5. **Не заподій шкоди дикій природі, не керуй нею, не контролюй її**
6. **Люби й цінуй диких живих істот і ділянки дикої природи заради них самих**
7. **Не заважай дикій природі здійснювати своє еволюційне призначення**

Домашнє завдання

Опрацювати п 52

➤ Скласти кросворд «Екосистема»

➤ Вивчити поняття уроку

➤ <https://www.youtube.com/watch?v=fhKaDcr5r0k&t=10s>